

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Zasady dostępu do broni w wybranych państwach europejskich

OPRACOWANIA TEMATYCZNE

OT-658

PAŹDZIERNIK 2017

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI
Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych

Zasady dostępu do broni w wybranych państwach europejskich

OPRACOWANIA TEMATYCZNE

OT-658

Kancelaria Senatu
Październik 2017

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2017

Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji

Dyrektor – Agata Karwowska-Sokołowska – tel. 22 694 94 32, fax 22 694 94 28,

e-mail: Agata.Karwowska-Sokolowska@senat.gov.pl

Wicedyrektor – Danuta Antoszkiewicz – tel. 22 694 93 21,

e-mail: Danuta.Antoszkiewicz@senat.gov.pl

Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych tel. 22 694 95 33, fax 22 694 94 28

Opracowanie graficzno-techniczne, druk i oprawa
Centrum Informacyjne Senatu, Dział Edycji i Poligrafii

Artur Dragan,
Andrzej Krasnowolski,
Anna Stawicka,
Jagoda Tracz-Drał,
Szczepan Woronowicz,
Joanna Woźniczko

Zasady dostępu do broni w wybranych państwach europejskich

Wprowadzenie

Po ostatnich zamachach terrorystycznych w wielu krajach europejskich rozpoczęły się dyskusje o powszechnym dostępie obywateli do broni palnej. Zwolennicy złagodzenia przepisów uważają, że większy dostęp do broni przyczyni się do zapobieżenia różnym przestępstwom oraz pozwoli na ochronę zdrowia i życia oraz mienia przed bandytami. Przeciwnicy liberalnego prawa uważają, że większa ilość broni w rękach obywateli nie spowoduje zmniejszenia liczby ataków terrorystycznych ani bandytyzmu, a przyczyni się do wzrostu przestępczości.

W Polsce od początku XX w. obowiązują ograniczenia w nabywaniu i posiadaniu broni palnej. Pierwszym polskim aktem prawnym ograniczającym dostęp do broni palnej był dekret Naczelnika Państwa z 25 stycznia 1919 r., który za nielegalne posiadanie broni palnej, amunicji lub materiałów wojskowych przewidywał rok więzienia i grzywnę 5 tys. marek, a za nielegalne posiadanie broni myśliwskiej lub krótkiej palnej – karę aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3 tys. marek. Obywatele, którzy chcieli posiadać broń, musieli występować z wnioskiem o pozwolenie na broń początkowo do policji, potem do organów administracyjnych pierwszej instancji, czyli starostów.

Obecne regulacje ustawowe również ograniczają obywatelom dostęp do broni. Zgodnie z ustawą o broni i amunicji z 1999 r. pozwolenie na broń można otrzymać, gdy wnioskodawca nie stanowi zagrożenia dla samego siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego oraz przedstawi ważną przyczynę posiadania broni¹. Pozwolenie na broń można otrzymać w celu: ochrony osobistej, ochrony osób i mienia, łowieckim, sportowym, rekonstrukcji historycznych, kolekcjonerskim, pamiątkowym lub szkoleniowym.

Ze statystyk policyjnych wynika, że do 31 grudnia 2016 r. pozwolenie na broń miało 197 929 osób, a w ich posiadaniu jest 424 675 zarejestrowanych egzemplarzy broni. Pozwolenie na broń wydane w celu ochrony osobistej posiada 45 481 osób. W 2016 roku pozwolenie na broń w celu ochrony osobistej uzyskały 244 osoby, najwięcej pozwoleń na broń wydano myśliwym – 5007².

W tym też roku na ogólną liczbę 456 dokonanych w Polsce zabójstw, 32 zabójstwa zostały popełnione z użyciem broni palnej. Najwięcej zabójstw zostało dokonanych z użyciem niebezpiecznego narzędzia – zostały stwierdzone w 297 przypadkach³. Należy

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 576 j.t. z późn.zm.

² Statystyki policyjne, Broń-pozwolenia 2016 r.

³ Statystyki policyjne, Przestępstwa przy użyciu broni, 2014 r.

zwrócić uwagę, że polska ustawa o broni i amunicji do niebezpiecznych narzędzi (które są bronią w rozumieniu ustawy) nie zalicza m.in. mieczy samurajskich, łuków oraz broni czarnoprochowej.

Według zestawienia kanadyjskiego dziennika „National Post” (Gun Nations, 2012) w Polsce na 100 mieszkańców przypada 1,3 egzemplarza broni palnej. Daje nam to 91. lokatę na 102 ujęte w zestawieniu państwa. Najbardziej uzbrojeni są Amerykanie (88,8 szt. na 100 osób), Szwajcarzy (45,7) i Finowie (45,3). Więcej broni od nas posiadają m.in. Norwegowie (31,3), Niemcy (30,3) i Czesi (16,3). Mniej broni posiadają m.in. Rumuni (0,7), Litwini (0,7) czy Japończycy (0,6).

W grudniu 2016 r. Instytut Badań Rynkowych i Społecznych przeprowadził na zlecenie „Rzeczpospolitej” sondaż o dostępie do broni. Wynika z niego, że 79% ankietowanych Polaków sprzeciwia się łatwiejszemu dostępowi do broni, a 19% dobrze ocenia pomysł ułatwienia Polakom dostępu do broni. Najwięcej zwolenników propozycja ta ma wśród ludzi w wieku 18-24 lat (44% chce liberalizacji przepisów) oraz mieszkańców wsi (25%). Sprzeciwia się mu 92% kobiet i 64% mężczyzn. Łatwiejszy dostęp do broni postulują przede wszystkim wyborcy pozaparlamentarnej Partii Wolność (dawniej KORWiN)(66%) oraz Kukiz'15(62%). Wśród zwolenników pozostałych partii skłonnych zaakceptować liberalizację przepisów jest 37% wyborców PiS, 9% PO oraz po 6% SLD i Nowoczesnej.

W niniejszym opracowaniu zostały opisane regulacje prawne o dostępie do broni palnej przyjęte przez sześć europejskich krajów (Austria, Czechy, Francja, Niemcy, Norwegia, Wielka Brytania). Przedstawione zostały rozwiązania legislacyjne dotyczące zasad wydawania pozwoleń na broń, nabywania, rejestracji, przechowywania oraz zbywania broni i amunicji. We wszystkich tych krajach występuje obowiązek uzyskania pozwolenia na broń, które mogą uzyskać tylko osoby pełnoletnie tzn. mające ukończone 18 lub 21 lat, w zależności od przepisów krajowych.

I. Austria

Dostęp do broni w Austrii reguluje ustawa o broni (*Waffengesetz*) z 1996 r. Ustawa ta definiuje broń jako przedmioty, które ze swojej istoty są przeznaczone do tego, by:

1. zlikwidować lub ograniczyć zdolność do ataku lub obrony osób poprzez bezpośrednie działanie;
2. oddawać strzały na polowaniu lub na strzelnicy.

Ustawa definiuje broń palną jako broń wyrzucającą ciała stałe poprzez lufę w określonym kierunku. Ustawa rozróżnia zasadniczo cztery kategorie broni palnej: A, B, C i D. Ponadto określa ona odmienne przepisy dla niektórych mniej niebezpiecznych rodzajów broni palnej. Zasadniczo pistolety emitujące wiązkę światła i sygnałowe – ze względu na ich brak w ustawie – niezaliczane są do broni i są dostępne dla osób pełnoletnich. Również pistolety do gry w paintball nie są bronią w rozumieniu ustawy o broni, jednak mogą je nabywać jedynie osoby pełnoletnie.

Broń zakazana – kategoria A

Zabroniona jest broń wojskowa oraz taka, której wygląd imituje inne przedmioty (lub mogąca je imitować), schowana w przedmiotach codziennego użytku (np. szpada ukryta w lasce) i wychodząca poza zakres celu sportowego lub myśliwskiego (rozbieralna na małe części, składana, skracana, szybko demontowana).

Tabela 1. Kategorie broni palnej w Austrii

Kategoria	Rodzaj broni	Przykłady	Nabycie broni	Noszenie broni
A – zakazana	Materiały wojskowe i broń zakazana	Broń automatyczna, strzelba typu „pompka”*, tłumiki, kastety	Tylko ze specjalnym zezwoleniem	Tylko ze specjalnym zezwoleniem
B – wymaga zezwolenia	Broń, na którą jest wymagane posiadanie zezwolenia	Pistolety, rewolwery, broń półautomatyczna, strzelby ręcznie przeładowywane	Licencja na broń	Licencja na noszenie broni
C – wymaga zgłoszenia	Broń palna z lufą gwintowaną	Broń powtarzalna, broń kombinowana (śrutowo-kulowa), dubeltówki, wiatrówki i strzelby na naboje napędzane CO ₂ kalibru powyżej 6 mm	Dopuszczalne dla osób pełnoletnich	Licencja na noszenie broni, karta myśliwego
D – inna broń strzelecka	Broń palna gładkolufowa, wymagająca zgłoszenia	Strzelby jedno- i dwulufowe, broń kombinowana (śrutowo-kulowa), paralizatory na odległość	Dopuszczalne dla osób pełnoletnich	Licencja na noszenie broni, karta myśliwego
Inna broń, o której mowa w § 45 ustawy	Broń o ograniczonym rażeniu	Wiatrówki i strzelby na naboje napędzane CO ₂ kalibru poniżej 6 mm, broń lontowa, z zamkiem kołowym i skałkowym, jednostrzałowe strzelby z perkusyjnym układem zapłonowym, broń strzelecka powstała przed rokiem 1871	Dopuszczalne dla osób pełnoletnich	Licencja na noszenie broni

* Przeładowywana za pomocą ruchu tył-przód przednim uchwytem (ang. pump gun).

Do broni zakazanych należą również:

1. strzelby na śrut o długości całkowitej mniejszej niż 90 cm, z lufą o długości poniżej 45 cm;
2. broń z tłumikiem lub z oświetleniem celu. Zezwolenie na stosowanie tłumika mogą otrzymać osoby zawodowo zajmujące się odstrzałem dzikiej zwierzyny i szkodników (do broni kategorii C i D);
3. kastety, pałki i pałki teleskopowe.

Nabywanie, posiadanie i noszenie broni

Nabycie, posiadanie i noszenie broni kategorii A jest zabronione. Federalny minister spraw wewnętrznych może wprowadzić do rejestru tak zdefiniowanych typów broni każdą nową broń pojawiającą się na rynku. Organ może udzielić wiarygodnym osobom w wieku powyżej 21 lat specjalnego zezwolenia na nabycie i posiadanie zakazanych rodzajów broni. Odbywa się to poprzez odpowiednią adnotację w licencji na broń.

Broń palna kategorii B

Do broni palnej kategorii B należą pistolety, strzelby powtarzalne i półautomatyczne nienależące do kategorii A. Federalny minister spraw wewnętrznych może na wniosek landowych stowarzyszeń łowieckich wyłączyć z obowiązku uzyskania zezwolenia pistolety o pojemności magazynka nie większej niż trzy naboje.

Nabywanie, posiadanie i noszenie

Nabywanie, posiadanie i noszenie broni kategorii B jest dopuszczalne jedynie z urzędowym zezwoleniem. Oddzielna licencja pozwala na zakup i posiadanie tego typu broni, a oddzielna – na jej noszenie. Karta myśliwego nie uprawnia do zakupu, posiadania i noszenia broni palnej kategorii B. Przekazanie broni jest dozwolone (poza oficjalnie zatwierdzonymi strzelnicami) tylko osobom, które są uprawnione do posiadania broni kategorii B i fakt ten powinien być zgłoszony w ciągu sześciu tygodni – zarówno przez przekazującego, jak i obdarowanego – odpowiednim władzom. Broń, która jest nabywana lub wylicytowana u zajmującego się tym przedsiębiorcy, powinna być zgłoszona przez niego do urzędu. Uzyskanie licencji na broń palną lub na noszenie broni palnej dotyczy niekaranych obywateli Europejskiego Obszaru Gospodarczego w wieku od 21 lat. Osoba nabywająca broń jest obowiązana przy składaniu wniosku o licencję na broń złożyć uzasadnienie, a w przypadku wnioskowania o licencję na noszenie broni – wykazać potrzebę posiadania broni przy sobie. Uzasadnienie posiadania uznaje się za oczywiste, jeżeli nabywca jest w stanie wykazać, że pistolet jest mu niezbędny do samoobrony wewnątrz pomieszczeń mieszkalnych lub gospodarczych. Potrzeba noszenia broni palnej jest zgodnie z ustawą każdorazowo uznana, jeśli nabywca broni może wykazać, że poza swoim lokalem mieszkalnym lub gospodarczym jest on narażony na szczególne zagrożenia, którym może skutecznie przeciwdziałać przy użyciu broni.

Broń palna kategorii C i D

Nabywanie, posiadanie i noszenie

Nabywca broni tego typu powinien mieć ukończone 18 lat i zgłosić w ciągu sześciu tygodni zakup broni u przedsiębiorcy uprawnionego do handlu niemilitarną bronią palną. Zgłoszenie to zawiera rodzaj i kaliber nabytej broni, jak również jej markę, model, numer seryjny, nazwisko poprzedniego właściciela, a także uzasadnienie posiadania broni palnej. Uzasadnione powody to: samoobrona, strzelanie sportowe, łowiectwo lub kolekcjonerstwo. Informacja ta zostaje wprowadzona do działającego od 1 października 2012 r. Centralnego Rejestru Broni. Przed wprowadzeniem danych do Rejestru przedsiębiorca jest obowiązany sprawdzić, czy na daną osobę nie został nałożony zakaz posiadania broni.

Osoba nieposiadająca licencji na posiadanie broni może kupić broń u przedsiębiorcy uprawnionego do handlu niemilitarną bronią palną, jednak sprzedawca ten przed wydaniem broni ma obowiązek sprawdzenia, czy na tę osobę nie został nałożony zakaz posiadania broni. Zakupioną broń wydaje się po upływie trzech dni roboczych od zawarcia transakcji.

Broń kategorii C (ale nie kategorii D), która była w posiadaniu osób prywatnych przed dniem 1 października 2012 r. należało zarejestrować do 30 czerwca 2014 r. Jako uzasadnienie wystarcza dotychczasowe jej posiadanie. W przypadku sprzedaży lub przekazania broni zakupionej przed 1 października 2012 r. należy tę broń zarejestrować, niezależnie od jej kategorii. Można kupować i posiadać amunicję do pistoletów kategorii C bez licencji na broń. Przy nabyciu należy jednak okazać potwierdzenie rejestracji broni.

Noszenie broni palnej jest dozwolone tylko z odpowiednią licencją lub kartą myśliwego. Wyjątkiem są strzelcy sportowi, którzy znajdują się z nienaładowaną bronią w drodze do lub ze strzelnicy oraz członkowie stowarzyszeń strzeleckich noszący broń z okazji uroczystości.

Zasady przechowywania

Broń palna i amunicja muszą być przechowywane w bezpieczny sposób. Ustawa o broni nie określa żadnych konkretnych szczegółów dotyczących przechowywania. Jednak od nowelizacji ustawy o broni z roku 2010 federalny minister spraw wewnętrznych może wydać przepisy dotyczące bezpiecznego przechowywania broni. Dotychczas nie wydano takich szczegółowych przepisów, więc interpretację prawa w poszczególnych przypadkach pozostawia się władzom i sądom. W przeciwieństwie do Niemiec, w Austrii broń i amunicja nie muszą być przechowywane oddzielnie.

Wyjątki w kwestii noszenia broni

Ustawa o broni definiuje dwa wyjątki dotyczące noszenia broni, w których nie są wymagane ani licencja na noszenie broni, ani karta myśliwego:

W pomieszczeniach mieszkalnych i gospodarczych, jak również na terenie ogrodzonym można nosić broń za zgodą osoby upoważnionej do korzystania z niej. Broń taka może być naładowana i gotowa do użycia.

Transport broni jest dozwolony pod warunkiem, że służy tylko przeniesieniu broni palnej z jednego miejsca do drugiego. Broń palna powinna być rozładowana i złożona w zamkniętym pojemniku.

W obu przypadkach osoba posiadająca daną broń jest obowiązana posiadać odpowiednie pozwolenie na broń kategorii B.

Zakaz posiadania broni

Nie mogą posiadać broni i amunicji osoby, na które nałożono zakaz posiadania broni (*Waffenverbot*). Jeśli taka osoba wejdzie w posiadanie broni (np. otrzyma w spadku), ma obowiązek zdać ją władzom wraz z amunicją oraz dokumentami.

Na osoby zgłaszające chęć odbycia obowiązkowej służby zastępczej nakładany jest 15-letni zakaz nabywania i posiadania broni palnej kategorii B, a także noszenia broni palnej wszystkich kategorii. Czas ten liczony jest od stwierdzenia obowiązku odbycia służby zastępczej. Osoby takie mogą nabywać i posiadać broń palną kategorii C i D. W wyjątkowych sytuacjach, na uzasadniony wniosek złożony w landowej dyrekcji policji, udziela się zezwolenia na posiadanie broni kategorii B oraz noszenie broni palnej członkom tradycyjnych stowarzyszeń strzeleckich, strzelcom sportowym i myśliwym.

Strzelnice

Na strzelnicach nie stosuje się przepisów dotyczących posiadania i noszenia broni palnej, nabywania i przekazywania amunicji. Zakupioną na strzelnicy amunicję należy obowiązkowo wykorzystać na miejscu.

Osoby niepełnoletnie

Osobom w wieku poniżej 18 lat zakazane jest nabywanie i posiadanie broni, amunicji (także hukowej). Dopuszczalne są wyjątki dla dojrzałych i godnych zaufania osób, które ukończyły 16 lat, ale tylko dla broni kategorii C i D używanej do celów sportowych lub myśliwskich.

II. Czechy

Polityka państwa w zakresie dostępu obywateli do broni w Republice Czeskiej jest pod wieloma względami mniej restrykcyjna niż w większości państw Unii Europejskiej.

Broń w Republice Czeskiej jest dostępna dla każdego, kto uzyska licencję na broń palną (zbrojní průkaz). Zezwolenie na broń można uzyskać w sposób bardzo podobny do prawa jazdy – należy zdać egzamin z posługiwania się bronią, posiadać badanie lekarskie i zaświadczenie o niekaralności. W przeciwieństwie do większości innych krajów europejskich czeskie przepisy dotyczące broni pozwalają obywatelowi nosić również ukrytą broń do samoobrony – 240 tys. spośród około 300 tys. legalnych posiadaczy broni uzyskało pozwolenie na jej noszenie. W Czechach większość osób posiadających broń palną ma ją w celu obrony.

Ustawa o broni i amunicji (Ustawa nr 119/2002) stwierdza, że każdy ma prawo do otrzymania licencji i zakupu broni, a posiadacze licencji kategorii D i E – również do noszenia broni (powinna być zabezpieczona w sposób uniemożliwiający dostęp do niej osób nieupoważnionych).

Wnioskodawca może ubiegać się o licencję na broń w lokalnym biurze policji, wypełniając urzędowy formularz, na którym zaznacza te kategorie broni, na które chce otrzymać licencję. Wiele osób ubiega się od razu o cztery kategorie: A, B, C i E. W przypadku spełnienia warunków dotyczących wieku, kwalifikacji, zdrowia, niekaralności i bycia osobą godną zaufania oraz po uiszczeniu opłaty 700 CZK (ok. 113 PLN) za każdą kategorię, licencja jest wydawana w terminie do 30 dni (często od ręki).

Broni kategorii E nie można mieć ze sobą w miejscach, gdzie jest to zabronione, np. podczas zgromadzeń i demonstracji. Nie wolno wносить broni do sądów i siedzib organów państwa ani do centrów handlowych, domów towarowych (rozwieszone są tam odpowiednie plakaty zakazujące wstępu z bronią). Nie jest prawnie zakazane wnoszenie broni do klubów i barów, chociaż uważane jest to za nierozsądne. Za noszenie broni przez osoby w stanie wskazującym na spożycie alkoholu lub będące pod wpływem substancji odurzających grozi wysoka grzywna i odebranie licencji.

Aby móc ubiegać się o licencję na broń trzeba zdać egzaminy: teoretyczny i praktyczny.

Egzamin teoretyczny składa się z pisemnego testu. Osoba zdająca odpowiada na 30 spośród całego zbioru 485 pytań wielokrotnego wyboru, które zostały przygotowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i są dostępne wraz z odpowiedziami w internecie. Za odpowiedzi na te 30 pytań można otrzymać maksymalnie 79 punktów. Aby zdać egzamin pisemny, konieczne jest uzyskanie 67 punktów dla kategorii A, 71 punktów dla kategorii B lub C oraz 74 punktów dla kategorii D lub E. Test obejmuje następujące zagadnienia: znajomość przepisów prawnych w zakresie broni palnej; znajomość prawodawstwa dotyczącego legalnego używania broni palnej (np. do samoobrony); ogólna znajomość broni palnej i amunicji; pierwsza pomoc.

Przed egzaminem praktycznym dobrze jest przejść kurs obsługi broni na strzelnicy (nie jest to obowiązkowe). W Czechach jest ponad 200 ogólnodostępnych strzelnic.

Egzamin praktyczny składa się z testu bezpiecznej obsługi broni oraz strzelania do celu. Bezpieczna obsługa obejmuje: sprawdzenie, czy broń palna jest załadowana (ew. bezpieczne rozładowanie); rozłożenie broni w celu czyszczenia; przygotowanie broni palnej i amunicji do strzelania; strzelanie; zasady obsługi broni palnej w przypadku jej niesprawności; zakończenie strzelania. Dotknięcie spustu, skierowanie broni w kierunku innym niż bezpieczny wyznaczony lub inne niewłaściwe obchodzenie się z bronią powoduje przerwanie i niezaliczenie egzaminu. W zależności od kategorii licencji osoby zdające egzamin mogą zostać poproszone o wykazanie umiejętności bezpiecznego obchodzenia się z różnymi rodzajami broni palnej (zazwyczaj pistolet CZ 75 lub CZ 82, karabin szturmowy CZ 452 i dubeltówka).

Tabela 2. Kategorie broni palnej w Czechach

Kategoria licencji	Wymagany wiek (w latach)	Posiadane kategorie broni	Ograniczenia dotyczące amunicji	Noszenie broni	Uwagi
A – kolekcjonowanie broni	21	A, B, C z możliwymi dodatkowymi zakazami lub nakazami nałożonymi przez policję	Trzy najmniejsze opakowania tego samego rodzaju, typu i kalibru	Niedopuszczalne	W przypadku posiadania broni kategorii A jej właściciel jest obowiązany do umożliwienia policji skontrolowania sposobu jej przechowywania
B – strzelanie sportowe	18 (15 dla członków klubów strzeleckich)	B, C – wymaga późniejszej rejestracji	Brak	Tylko w celach transportu (broń powinna być zabezpieczona w sposób wykluczający jej natychmiastowe użycie)	
C – myślistwo	18 (16 dla uczniów szkół, w których programie jest myślistwo)	B, C – wymaga późniejszej rejestracji	Brak	Tylko w celach transportu (nie ma obowiązku schowania broni, jednak nie może być gotowa do natychmiastowego użycia)	W przypadku zezwolenia udzielonego przez policję, można używać również noktowizora
D – wykonywanie zawodu	21 (18 dla uczniów szkół rusznikarskich)	A, B, C (tylko czasowe posiadanie; właścicielem broni pozostaje pracodawca)	Tylko amunicja do posiadanej broni (bez ograniczeń ilościowych)	Noszenie broni schowanej (do dwóch sztuk broni gotowej do natychmiastowego użycia) Noszenie broni nieschowanej – członkowie straży miejskich, straży bankowej podczas wykonywania obowiązków	
E – samoobrona	21	B, C – wymaga późniejszej rejestracji	Tylko amunicja do posiadanej broni, bez ograniczeń ilościowych	Noszenie broni schowanej (do dwóch sztuk broni gotowej do natychmiastowego użycia)	

Test strzelecki polega na:

- kategoria B – strzelanie ze strzelby z odległości 25 m do kartki papieru wielkości A4; wymagane oddanie czterech celnych z pięciu strzałów (dla kategorii A – dwa z pięciu). Kandydat może także strzelać z pistoletu do tarczy 50x50 cm z odległości 10 m;

- kategoria C – należy strzelić z karabinu z odległości 25 m do kartki papieru wielkości A4; wymagane oddanie trzech celnych z czterech strzałów;
- kategoria E – należy trafić z pistoletu do międzynarodowej tarczy strzelniczej o wymiarach 50x50 cm z odległości 10 m (z 15 m dla kategorii D); wymagane oddanie czterech celnych z pięciu strzałów.

Przed testem osoba przystępująca do niego ma prawo wykonać trzy rundy strzałów, by oswoić się z danym egzemplarzem broni. Podczas testu nie jest istotny wynik punktowy – pociski muszą jednak trafić w tarczę strzelniczą.

Licencja powinna być odnawiana co 10 lat (właściciel nie jest obowiązany zdawać ponownie egzaminu kwalifikacyjnego, jeśli wniosek został złożony co najmniej na dwa miesiące przed upływem ważności poprzedniej licencji; należy jedynie dostarczyć aktualne zaświadczenie o stanie zdrowia).

Czeski kodeks karny definiuje broń jako „przedmiot, który może sprawić, że atak z jego użyciem stanie się bardziej dotkliwy”. Chociaż nie ma ograniczeń w posiadaniu i noszeniu broni, jej użycie podczas popełnienia przestępstwa jest karane bardziej surowo (na przykład za szantaż grozi od 6 miesięcy do 4 lat więzienia, za szantaż z bronią – od 4 do 8 lat więzienia).

Na strzelnicy osoba nieposiadająca licencji na broń powinna być nadzorowana (jeśli jest to osoba niepełnoletnia, to przez osobę przynajmniej 21-letnią, która ma licencję na broń od co najmniej trzech lat).

Obecnie nie ma w Czechach przepisów dotyczących innych rodzajów broni, takich jak noże, gaz pieprzowy, pałki czy elektryczne paralizatory. Mogą być one swobodnie kupowane i przenoszone. Podobnie jak w przypadku broni palnej, zabrania się wnoszenia tej broni do budynków sądów, noszenia w czasie demonstracji i masowych spotkań. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oficjalnie zaleca używanie jako środków samoobrony broni nieśmiertelności, takiej jak gaz pieprzowy, paralizatory czy pistolety gazowe.

Dostępność różnych rodzajów broni:

1. Broń historyczna (kategoria A – strzelby i pistolety czarnoprochowe oraz broń i późniejsze repliki np. strzelające scaloną amunicją wczesnych typów, np. systemy Lefauchaux i Dreyse) jest dostępna dla osób pełnoletnich, niekaranych, na podstawie licencji wydawanej po złożeniu stosownych dokumentów. Na podstawie tej licencji zakup prochu i amunicji oraz strzelanie dopuszczalne są wyłącznie na strzelnicach.
2. Broń gazowa (także nowoczesne modele pistoletów w wersji gazowej) jest dostępna bez ograniczeń prawnych (bez rejestracji) dla osób pełnoletnich. W sklepach z bronią są także niewystępujące w Polsce pistolety maszynowe (strzelające serią) na amunicję gazową. Amunicja gazowa różnych typów (tj. akustyczna, sygnalizacyjna oraz z różnymi typami gazów) jest dostępna bez ograniczeń dla osób pełnoletnich.
3. Broń palna na amunicję sportową niskiej mocy (tzw. Flobert). Oferowane są głównie dwa typy rewolwerów: kaliber 4 mm i 6 mm – są one w wolnej sprzedaży dla osób pełnoletnich, podobnie amunicja do nich.
4. Broń pneumatyczna (wiatróvky), także o dużej mocy, są w wolnej sprzedaży dla osób pełnoletnich. Najmocniejsze modele są rejestrowane podczas zakupu.
5. Broń palna krótka przeznaczona do samoobrony, dostosowana wyłącznie do amunicji z gumowymi pociskami – wymagana jest licencja.
6. Broń palna na ostrą amunicję – wymagane jest uzyskanie licencji; występują pozwolenia wyłączające np. na broń do użytku wyłącznie w miejscu pracy czy też w związku z wykonywanymi obowiązkami.
7. Broń myśliwska – pozwolenia wydawane w podobnym trybie, jak w Polsce, jednak łowiectwo jest tam mniej elitarne niż u nas, a członkostwo w kole łowieckim jest bardziej

zbliżone do naszego koła wędkarskiego (dla obywateli niekaranych uzyskanie pozwolenia jest formalnością).

8. Broń palna pozbawiona cech użytkowych jest dostępna bez ograniczeń (także nowe modele np. Skorpion czy CZ75), również jako broń pozbawiona cech bojowych z wycięciami w korpusie broni, pokazującymi jej wewnętrzną konstrukcję.
9. Rekonstruktorzy mają prawo posiadać broń (lub jej repliki) strzelającą amunicją akustyczną. Broń ta powinna być technicznie pozbawiona możliwości miotania pocisków. Jeśli jest to broń historyczna, to należy pozbawić ją w sposób trwały cech użytkowych i fakt ten powinien być potwierdzony. Może to być również replika wyprodukowana współcześnie – np. jako pistolet maszynowy – na amunicję akustyczną lub gazową, strzelająca ogniem ciągłym. Pozwolenie na broń kolekcjonerską można uzyskać stosunkowo łatwo. W przypadku wspomnianych replik obowiązuje wolna sprzedaż dla osób pełnoletnich (bez rejestracji).
10. Broń neurobalistyczna, czyli wykorzystująca sprężystość materiału, z którego jest wykonana (np. łuki, proce, kusze) – jest w wolnym obrocie dla osób pełnoletnich.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat mało w Czechach zainteresowanie uzyskaniem pozwolenia na broń, jednak zmieniło się to w ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy. Na komisariatach ustawiają się (pierwsza połowa 2017 r.) kolejki ludzi chcących uzyskać pozwolenie na broń. Czesi kupują coraz więcej broni w obawie przed wzrostem przestępczości i pod wpływem zamachów terrorystycznych, które wydarzyły się w Europie Zachodniej.

W 2015 r. niespełna 300 tys. osób posiadających licencje na broń było w posiadaniu ponad 806 tys. sztuk broni (przy populacji 10,5 mln osób). Ilość broni palnej posiadanej nielegalnie (niezarejestrowanej) szacuje się na kilkanaście tysięcy sztuk. Nasycenie bronią w stosunku do liczby mieszkańców jest w Czechach jednym z najwyższych w Europie. Czechy są od lat liczącym się na rynku producentem broni palnej.

Mimo dość dużej ilości broni będącej w posiadaniu osób prywatnych przypadki jej nadużycia są sporadyczne. Czechy są w pierwszej dziesiątce najbezpieczniejszych krajów na świecie. Ilość włamań do domów prywatnych jest bardzo niska. Jedyne głośny incydent z bronią w ostatnich latach to zabójstwo w Uherskim Brodzie w 2015 r., gdzie mężczyzna z problemami psychicznymi wszedł do gospody i strzelając na oślep zabił 8 osób. Broń posiadał legalnie.

III. Francja

We Francji broń dzieli się na cztery kategorie, w zależności od stopnia jej niebezpieczeństwa – od powtarzalności strzelania i możliwej liczby oddanych strzałów. Z każdą kategorią wiąże się oddzielny system zakupu i posiadania:

- broń kategorii A – zakaz posiadania, z wyjątkiem specjalnego zezwolenia;
- broń kategorii B – konieczne posiadanie zgody;
- broń kategorii C – konieczna deklaracja posiadania;
- broń kategorii D – w wolnej sprzedaży lub wymagająca rejestracji.

Broń kategorii A, dostępna wyłącznie za zezwoleniem specjalnym

Dzieli się na dwie podkategorie:

- Kategoria A-1:
 1. broń na ramię: broń o ciągłym ogniu powyżej 31 strzałów bez przeładowywania, z magazynkiem powyżej 30 naboji;

2. broń ręczna: broń pozwalająca na oddanie 21 strzałów bez przeładowywania, z magazynkiem na więcej niż 20 naboji;
 3. strzelby o średnicy lufy równej lub większej niż 20 mm;
 4. strzelby o kalibrze większym niż kaliber 8 mm, za wyjątkiem broni kategorii C lub D;
 5. inne uzbrojenie: broń ukryta pod formą innego przedmiotu;
 6. broń posiadająca podobne parametry techniczne.
- Kategoria A-2:
 1. sprzęt wojskowy;
 2. sprzęt przeznaczony do przenoszenia lub stosowania broni;
 3. wyposażenie ochronne przeciw gazom bojowym.

Osoby prywatne nie mogą nabywać ani posiadać broni kategorii A-1, z wyjątkiem niektórych rodzajów uzbrojenia wyprodukowanego przed 1 stycznia 1946 r., które zostało pozbawione w sposób trwały cech użytkowych oraz podlega procedurze uzyskania zezwolenia.

Broń kategorii B, dostępna za zezwoleniem

Osoby prywatne mogą nabywać i posiadać broń kategorii B po uzyskaniu zezwolenia. Jest ono udzielane pod pewnymi warunkami na potrzeby strzelectwa sportowego lub ze względów bezpieczeństwa.

Do broni kategorii B, podlegającej procedurze uzyskania zezwolenia, należą następujące rodzaje broni:

1. broń palna krótka i broń przerobiona na krótką niezaliczona do innych kategorii, z centralnym bębenkiem;
2. broń długa o powtarzalności półautomatycznej o pociskach posiadających średnicę poniżej 20 mm, o wydajności powyżej 3 strzałów;
3. broń długa, której długość całkowita jest równa lub mniejsza niż 80 cm, a długość lufy mniejsza lub równa 45 cm;
4. broń długa mająca wygląd wojskowej broni automatycznej;
5. niektóre rodzaje broni palnej do strzelania kulami gumowymi lub innymi pociskami niemetalowymi oraz amunicja do nich;
6. broń o pociskach kalibru: 7,62x39, 5,56x45, 5,45x39, 12,7x99, 14,5x114;
7. broń na impulsy elektryczne powodująca szok elektryczny na odległość.

Nabycie amunicji do broni kategorii B jest możliwe przy okazaniu podczas zakupu zgody na posiadanie broni. Nielegalne jest posiadanie ponad 1000 sztuk amunicji lub 10 magazynków. Nie wolno nabyć rocznie więcej niż 1000 sztuk amunicji, z wyjątkiem strzelców sportowych. Muszą oni posiadać zaświadczenia federacji sportowej.

Osoby posiadające zezwolenie na broń krótką ze względów bezpieczeństwa nie mogą zakupić jednorazowo więcej niż 50 sztuk amunicji. Uzupełnienie zapasu amunicji wymaga również zezwolenia. Wniosek w sprawie zezwolenia na zakup amunicji kieruje do prefekta sprzedawca broni.

Dla posiadania broni kategorii B konieczne jest spełnienie wszystkich poniższych warunków:

1. pełnoletniość, która nie dotyczy zawodników w wieku 16-18 lat uczestniczących w międzynarodowych konkursach strzeleckich;
2. nie można być zarejestrowanym w krajowym rejestrze osób, na które nałożono zakaz nabywania lub posiadania broni;
3. posiadanie sądowego zaświadczenia o niekaralności za morderstwo, zabójstwo, tortury, stosowanie przemocy, przemoc lub agresję seksualną, handel narkotykami;

4. nieprzejawianie zachowania mogącego stwarzać obawy o możliwość użycia broni w stosunku do osób trzecich lub danej osoby;
5. nie można być osobą ubezwłasnowolnioną ani leczoną psychiatrycznie (obecnie lub w przeszłości);
6. posiadać aktualną licencję federacji sportowej uznawaną przez Ministerstwo Sportu, w celu ćwiczenia strzelania lub strzelania do rzutków.

Osoba prywatna może posiadać broń kategorii B jeżeli uprawia strzelectwo sportowe lub broń ta niezbędna jest dla zapewnienia bezpieczeństwa osobistego związanego z prowadzeniem działalności zawodowej. Zgoda wydawana jest maksymalnie na 5 lat, dla jej przedłużenia konieczne jest przejście określonej procedury.

Odmowa lub cofnięcie zgody wiąże się z powstaniem obaw związanych z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem osób, jak również z powodu nieprzestrzegania wymaganych warunków.

Broń i amunicja powinny być przechowywane w sejfie lub specjalnej, przeznaczonej do tego celu szafie pancernej.

Broń kategorii C, konieczna deklaracja posiadania

Broń kategorii C, niezależnie od jej typu, dostępna jest pod warunkiem niekaralności oraz spełniania warunków związanych z wiekiem.

Do broni należącej do kategorii C zalicza się:

1. broń długą półautomatyczną, której pociski mają średnicę mniejszą niż 20 mm, pozwalającą na wystrzelenie bez doładowywania najwyżej 3 pocisków;
2. broń długą przeładowywaną ręcznie, której pociski mają średnicę mniejszą niż 20 mm, pozwalającą na wystrzelenie bez doładowywania najwyżej 11 pocisków;
3. niektóre rodzaje broni na pociski gumowe lub innego typu pociski niemetalowe;
4. broń wyrzucającą pociski w sposób niepirotechniczny z energią wyrzutu wyższą od 20 dżuli;
5. niektóre inne rodzaje broni posiadające podobną charakterystykę.

Wymagania przed zakupem broni kategorii C oraz amunicji do niej:

1. pełnoletniość;
2. brak zakazu nabywania lub posiadania broni (odpowiedni wpis w krajowym rejestrze);
3. posiadanie sądowego świadectwa o niekaralności za morderstwo, zabójstwo, tortury, stosowanie przemocy, przemoc lub agresję seksualną, handel narkotykami;
4. posiadanie aktualnego pozwolenia na polowanie, wydanego we Francji lub zagranicą, albo aktualnej licencji federacji sportowej uznawanej przez Ministerstwo Sportu w celu ćwiczeń strzeleckich.

Broń powinna być nabyta u sprzedawcy broni lub u osoby prywatnej w obecności sprzedawcy broni. Przy zakupie kupujący obowiązany jest wypełnić odpowiedni formularz, a także pozostawić kopię dowodu osobistego oraz kopię licencji federacji sportowej lub kopię pozwolenia na polowanie, wraz z zaświadczeniem o jego aktualności.

W celu uzyskania tych licencji i pozwoleń konieczne jest posiadanie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia fizycznego i psychicznego, poświadczającego możliwość nabycia lub posiadania broni.

Zaświadczenia te sprzedawca broni przekazuje do prefekta departamentu w miejscu zamieszkania nabywcy. Prefekt, po uzyskaniu dokumentów, poddaje je kontroli w Regionalnej Agencji Zdrowia. Jeżeli broń kategorii C chce nabyć osoba leczona psychicznie, obowiązana jest przedstawić zaświadczenie psychiatry, które jest ważne przez miesiąc.

Broń i amunicja powinny być przechowywane w sejfie lub szafie pancерnej przeznaczonej dla tego typu przedmiotów albo w oddzielnym pomieszczeniu, niedostępnym dla osób trzecich. Również amunicja powinna być przechowywana w sposób uniemożliwiający swobodny dostęp.

Broń kategorii D, w wolnej sprzedaży lub wymagająca rejestracji

Broń ta jest niedostępna dla nieletnich, aby móc ją posiadać niezbędne jest jej zarejestrowanie.

Do broni dostępnej w wolnej sprzedaży zalicza się:

1. przedmioty mogące stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego, jak np. broń niebędąca bronią palną, sztylety, noże-sztylety, pałki, paralizatory hipotermiczne;
2. niektóre aerozole porażające oczy lub drogi oddechowe;
3. niektóre paralizatory elektryczne;
4. broń palną, której elementy palne zostały zneutralizowane;
5. broń historyczną lub kolekcjonerską, której modele powstały przed 1 stycznia 1900 r.;
6. broń niepirotechniczną wyrzucającą pociski z energią od 2 do 20 dżuli;
7. broń skonstruowaną wyłącznie dla amunicji białej (na gaz) lub broń sygnalizacyjną, niemożliwą do przerobienia na inną broń;
8. materiały wojskowe sprzed 1 stycznia 1946 r., które zostały skutecznie pozbawione zdolności oddania strzału;
9. niektóre materiały wojskowe wyprodukowane po 1 stycznia 1946 r., które zostały pozbawione w sposób trwały cech użytkowych.

Broń podlegająca rejestracji:

1. broń długa, której długość całkowita jest większa niż 80 cm, a lufa jest dłuższa od 45 cm;
2. elementy takiej broni;
3. amunicja i elementy amunicji do takiej broni.

Broń kategorii D mogą posiadać jedynie osoby pełnoletnie. W przypadku broni podlegającej rejestracji konieczne jest: posiadanie aktualnego pozwolenia na polowanie wydanego we Francji lub za granicą albo licencji sportowej wydanej przez właściwą federację.

Osoby leczone psychicznie, które zamierzają nabyć broń, muszą posiadać aktualne zaświadczenie od lekarza psychiatry.

Broń kategorii D należy przechowywać w sejfie lub w szafie pancерnej, albo przechowywać ją w inny sposób uniemożliwiający dostanie się w niepowołane ręce.

Aby móc wwieźć broń na terytorium Francji lub wyjechać z niego z bronią konieczne jest posiadanie Europejskiej Karty Broni Palnej. Określa ona warunki posiadania, użytkowania i przewożenia broni. Właściciel broni powinien uzasadnić jej przewożenie między państwami w celu sportowym lub polowania.

IV. Niemcy

Niemiecki system kontroli broni palnej jest bardziej restrykcyjny niż wymogi unijnej dyrektywy w sprawie broni palnej⁴. Jego celem jest ograniczenie nabywania, posiadania i noszenia broni palnej wyłącznie do tych osób, które z uzasadnionych względów jej potrzebują. Całkowicie zakazuje on dostępu do broni automatycznej i ogranicza nabywanie innych rodzajów broni.

W niemieckiej tradycji prawnej brak jest konstytucyjnego prawa do noszenia broni. Idea obecnego systemu licencjonowania pozwoleń na broń pochodzi z ustawy o broni palnej i amunicji z 1928 r. W 1938 r. przyjęto łagodniejszą ustawę o broni, która zniosła wymóg licencjonowania, co miało na celu oswojenie ludności z bronią. Po drugiej wojnie światowej alianci w swoich strefach okupacyjnych utrzymali w mocy przepisy ustawy o broni z 1938 r. Pierwsza federalna ustawa o broni została uchwalona w roku 1972, a jej podstawowym celem było ograniczenie dostępu do broni w celu zapobieżenia przestępczości.

W ostatnich latach niemieckie prawo kontrolujące posiadanie broni przez obywateli przeszło kilka reform. Nowa ustawa o broni (*Waffengesetz*), która zaczęła obowiązywać w 2003 r., ograniczyła młodym ludziom dostęp do broni o dużym kalibrze. Stworzyła ona bardzo rozbudowany system licencjonowania nabywania, posiadania i noszenia broni, który ogranicza (ze względu na kryterium potrzeby) liczbę i typy broni, które mogą być nabywane przez osoby prywatne. Ustawa zakazuje posiadania broni automatycznej, reguluje handel bronią oraz zasady składania informacji pozwalających na śledzenie każdej legalnej broni palnej, w tym odziedziczonej.

W nowelizacji tej ustawy, uchwalonej w 2009 r., zwiększono nadzór nad przestrzeganiem przez właścicieli broni palnej wymogów dotyczących bezpiecznego jej przechowywania. Obecnie władze mogą w dowolnym momencie zażądać dostępu do mieszkania każdego właściciela broni w celu sprawdzenia, czy są przestrzegane procedury jej przechowywania. Doprecyzowano też kwestie związane z posiadaniem wielu sztuk broni palnej przez osoby prywatne. Nowelizacja powołała do życia nową agencję federalną – Krajowy Rejestr Broni, który rozpoczął działalność 1 stycznia 2013 r. Spływają do niego dane z 550 organów odpowiedzialnych za rejestrację broni. W Krajowym Rejestrze Broni jest zarejestrowanych blisko 5,5 miliona sztuk broni palnej, posiadanych przez około 1,4 miliona osób prywatnych w Niemczech. Obowiązki rejestracyjne są realizowane przez organy administracyjne landów.

Ogólne wymagania odnośnie uzyskania licencji na broń dowolnego typu to:

1. ukończone 18 lat;
2. sprawdzona wiarygodność wnioskodawcy;
3. znajomość techniki związanej z bronią palną i przepisów prawa oraz doświadczenie w używaniu broni;
4. pięcioletni pobyt w Niemczech;
5. wykazanie potrzeby posiadania broni.

Każda osoba, która ma kontakt z bronią, obowiązana jest posiadać odpowiednią licencję. W Niemczech istnieje szereg rodzajów licencji, odpowiadających różnym potrzebom. Najbardziej popularne to licencja pozwalająca na nabycie i posiadanie broni (*Waffenbesitzkarte*) oraz licencja na noszenie broni (*Waffenschein*). Specjalne zasady dotyczące uzyskiwania pozwoleń na broń dotyczą myśliwych i strzelców sportowych.

⁴ Dyrektywa Rady 91/477/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni, Dz.U. L 256 z 13.9.1991, str. 51; skonsolidowana polska wersja językowa pod adresem

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0477:20080728:PL.PDF>.

Uznawana jest potrzeba posiadania broni, a zarazem licencji, przez myśliwych, strzelców sportowych, członków tradycyjnych stowarzyszeń strzeleckich, osób zagrożonych, kolekcjonerów, ekspertów, rusznikarzy i sprzedawców oraz firmy ochroniarskie. Jeśli dana osoba występuje z wnioskiem o licencję w innych celach, interesy bezpieczeństwa publicznego mogą spowodować odrzucenie wniosku, ponieważ jednym z celów niemieckiego prawa w zakresie kontroli broni jest ograniczenie liczby broni będącej w posiadaniu osób prywatnych.

Powodem odrzucenia wniosku o licencję na broń może być np. członkostwo w niektórych organizacjach kryminalnych bądź terrorystycznych lub uzasadnione podejrzenie władz, że osoba ubiegająca się o nią będzie nadużywała licencji i nie będzie stosowała się do jej wymagań. Innymi przesłankami przesądzającymi o nieprzyznaniu licencji na broń są:

1. brak zdolności do czynności prawnych;
2. uzależnienie od alkoholu lub narkotyków;
3. choroba umysłowa lub upośledzenie umysłowe;
4. inne czynniki, które w ocenie urzędnika mogą powodować niespełnienie wymagań.

Władze wydające pozwolenia na broń mają obowiązek zweryfikować zgodność z kryteriami poprzez przeszukanie kartotek kryminalnych, policyjnych baz danych oraz zdobycie wszelkich innych informacji, które uznają za istotne.

Licencje na broń są z zasady analizowane przez władze co trzy lata, nawet jeśli zostały przyznane na czas nieokreślony. Jeśli są ku temu powody, władze mogą sprawdzać licencje również w krótszych odstępach czasu. Co więcej, licencje mogą być dostosowane do indywidualnej sytuacji osób, którym je wydano poprzez dodanie specjalnych ograniczeń, np. czasu, miejsca oraz specjalnych wymogów odnośnie przechowywania broni.

Konkretna licencja na posiadanie broni uprawnia do nabycia określonej liczby sztuk broni. Posiadacz licencji powinien w ciągu roku od jej wydania dokonać zakupu broni; czas posiadania broni nie jest ograniczony. Liczba sztuk broni, na którą wystawiona jest licencja, zależy od uwzględnienia potrzeb wnioskodawcy. Zezwolenia dla myśliwych nie ograniczają liczby sztuk broni długiej, ale dopuszczają posiadanie tylko dwóch pistoletów. Członkowie tradycyjnych stowarzyszeń strzeleckich mogą mieć do trzech sztuk powtarzalnej broni długiej. Strzelcy sportowi mogą na ogół posiadać trzy sztuki półautomatycznej broni długiej i dwie sztuki broni krótkiej. Każdorazowo, gdy chcą kupić nową broń palną, muszą oni składać osobne wnioski o pozwolenie. Jeśli strzelec sportowy chciałby mieć dodatkowe sztuki broni palnej, potrzebę tę powinien potwierdzić klub strzelecki.

Nabywca broni palnej jest obowiązany ją zarejestrować w ciągu dwóch tygodni od nabycia w tym samym organie administracji, który udzielił licencji na broń. Władze są obowiązane prowadzić rejestry pozwalające śledzić posiadanie broni palnej od momentu jej wyprodukowania. Przekazują one dane dotyczące właścicieli broni lokalnym urzędom meldunkowym, rejestrującym miejsce zamieszkania każdego obywatela Niemiec. Urzędy te informują z kolei władze odpowiedzialne za rejestrację broni o każdej zmianie miejsca zamieszkania lub o śmierci właściciela broni. Informacje te są pomocne przy śledzeniu każdej sztuki broni, również odziedziczonej, oraz egzekwowaniu wymogów dotyczących rejestracji i licencjonowania.

Kryteria przyznania licencji na noszenie broni są bardzo restrykcyjne. Zazwyczaj wymagają dowodu, że wnioskodawca jest poważnie zagrożony i że zagrożenie może zostać zmniejszone przez noszenie broni. Wyjątki dotyczą myśliwych i personelu firm ochroniarskich. Posiadacze licencji na noszenie broni muszą posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej na kwotę do 1 mln euro.

Zasadniczo wymogiem udzielenia licencji na broń jest pełnoletność (ukończone 18 lat). Wyjątki od zasady, że broń palną może posiadać jedynie osoba pełnoletnia, dotyczą osób,

które nie ukończyły 18. roku życia, ale szkolą się w zawodzie, w którym niezbędny jest dostęp do broni palnej lub pracują pod odpowiednim nadzorem. Wymóg pełnoletności nie dotyczy również osób korzystających z ogólnodostępnych strzelnic. Osoby w wieku między 14 a 18 lat mogą strzelać na strzelnicy, jednak wyłącznie z broni o niedużej sile rażenia oraz pod odpowiednim nadzorem. Wyższy limit wiekowy (21 lat) obowiązuje w przypadku strzelców sportowych. Są przy tym wyjątki, np. dla członków odpowiednio certyfikowanych klubów strzeleckich, którzy używają broni o niskiej energii pocisku. Osoba 18-letnia należąca do takiego klubu może otrzymać licencję na taką broń palną. Strzelcy sportowi w wieku poniżej 25 lat, którzy ubiegają się o pierwszą licencję na posiadanie broni, muszą poddać się (na własny koszt) ocenie psychiatrycznej.

Prawo niemieckie rozróżnia broń o charakterze wojskowym i do użytku cywilnego. Typy broni wojskowej są wymienione w ustawie o broni wojennej (*Kriegswaffengesetz*); broń taka nie może znajdować się w posiadaniu i użytkowaniu osób prywatnych. Typy broni, która może być potencjalnie używana przez osoby prywatne, są określone w ustawie o broni.

Ustawa o broni zakazuje posiadania broni automatycznej, a także półautomatycznej poza zastosowaniami w myślistwie i strzelaniu sportowym; pistoletów powtarzalnych, broni ukrytej w innych przedmiotach; broni, którą można rozłożyć na bardzo drobne części, laserów, świateł, projektorów i urządzeń do obserwacji nocnej, które mogą zostać zamontowane na broni, aby rzucały silny snop światła na cel; pewnych rodzajów wielostrzałowych pistoletów kalibru poniżej 6,3 mm, których pocisk może przebić kamizelkę kuloodporną.

Licencjonowani posiadacze broni są odpowiedzialni za jej zabezpieczenie. Prawo określa szczegółowe wymagania dotyczące jakości schowków do przechowywania broni. Różnią się one w zależności od mocy broni. Właściciele mają obowiązek poinformowania władz o środkach bezpieczeństwa podjętych w związku z przechowywaniem broni, a także muszą zezwolić przedstawicielom władz na wejście do swoich mieszkań w celu sprawdzenia przestrzegania przepisów dotyczących bezpiecznego przechowywania broni. Właściciel nieruchomości ma prawo jednorazowo odmówić władzom wstępu, jeśli ma istotny powód, lecz w przypadku powtórnej odmowy może zostać mu cofnięta licencja. Daleko idące uprawnienia kontrolne władz mają na celu zapewnienie, że broń będzie przechowywana w warunkach bezpiecznych.

Specjalne zasady dotyczące postępowania obowiązują również w odniesieniu do broni palnej odziedziczonej po zmarłym właścicielu. Osoba, która odziedziczyła broń palną, a sama nie mając uprawnień do jej posiadania chce ją zachować, powinna uniemożliwić użycie odziedziczonej broni palnej przez zainstalowanie odpowiedniej blokady. Jeśli spadkobierca posiada licencję na broń, jest obowiązany ją zarejestrować w ciągu jednego miesiąca od nabycia spadku. Osoba, która nie ma licencji, może w ciągu miesiąca wystąpić z wnioskiem o licencję na posiadanie broni; zostanie on rozpatrzony zgodnie z ogólnie obowiązującymi zasadami udzielania licencji na broń.

W 2010 r. niemieckie statystyki odnotowały 3216 zabójstw, z których 147 zostało dokonanych z użyciem broni palnej. Dodatkowo w 13 przypadkach miały miejsce groźby z użyciem broni palnej. Republika Federalna Niemiec liczyła wtedy 81,7 mln obywateli.

V. Norwegia

Blisko 10% obywateli Norwegii posiada broń palną zarejestrowaną w celach myśliwskich. W 2011 r. opublikowano raport, który wskazuje, że w Norwegii zarejestrowano 1 229 436 sztuk broni, będących własnością 484 298 osób (około 9,7% ludności), uwzględniając w tym broń myśliwską oraz broń w posiadaniu osób służących w Obronie Cywilnej. Pomimo to należy

zauważyć, że zabójstw z użyciem broni palnej jest w Norwegii bardzo mało – jeden z najniższych wskaźników w Europie. W 2010 roku wskaźnik zgonów związanych z użytkowaniem broni palnej na 100 tys. mieszkańców wyniósł 1,78, wskaźnik liczby zabójstw z użyciem broni palnej na 100 tys. mieszkańców wyniósł zaledwie 0,04, natomiast wskaźnik liczby zabójstw z broni krótkiej (ręcznej) – 0,02 (liczony na 100 tys. mieszkańców).

Regulacje prawne

W 2009 r. przepisy regulujące dostęp do broni zostały w Norwegii zaostrzone. Obowiązują dwa akty prawne dotyczące dostępu do broni:

- ustawa o broni palnej i amunicji (*Lov om skytevåpen og ammunisjon*) z roku 1961 (znowelizowana w 2009 i 2012 r.);
- rozporządzenie w sprawie broni palnej i amunicji (*Forskrift om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon*), które weszło w życie w 2009 r.

Jeśli chodzi o broń pneumatyczną i hydrauliczną, to minister sprawiedliwości i bezpieczeństwa publicznego może stwierdzić, które z obowiązujących przepisów jej dotyczą.

Król może w pełni lub częściowo zmieniać zakres przepisów w zakresie broni palnej, elementów broni palnej i amunicji.

Powyższe akty prawne regulują kwestie: definicyjne dotyczące broni oraz amunicji i jej rodzajów, które mogą być legalnie użytkowane w Norwegii, a także dostępu do broni i wydawania licencji.

W 2012 r. po raz kolejny zaostrzono norweskie prawo dotyczące broni, jednak tym razem w zakresie eksportu broni produkowanej w Norwegii. Stało się to po tym, jak wyszło na jaw, że około 200 cywili zostało zabitych podczas wojny w Iraku z broni wyprodukowanej w Norwegii.

Broń palna (zgodnie z ustawą) to broń, która może wystrzeliwać kule i różnego rodzaju pociski przy zastosowaniu prochu lub innego materiału napędowego, lub za pomocą napędu mechanicznego. To także broń lub urządzenia do miotania, rozpylania czy wystrzeliwania gazu, flar i rakiet, włączając miotacze ognia. Definicja ta obejmuje również imitacje broni, które relatywnie łatwo mogą być dostosowane do używania prawdziwej amunicji. Jeśli jednak broń jest permanentnie niezdatna do użycia, w świetle ustawy nie jest klasyfikowana jako broń palna.

Elementy broni to naboje i pociski, obudowa, czynnik napędzający, detonator, czynniki rozpylające/wystrzeliwujące, tuleja zawierająca ładunek lub zapalnik, granaty ręczne, bomby, rakiety, miny itp.; ale również gazy – łzawiące czy trujące (także używane w pociskach).

Ustawa nie reguluje kwestii broni będącej w posiadaniu i użytkowaniu wojska, policji czy Norweskiego Inspektoratu Materiałów Wybuchowych. Nie odnosi się również do narzędzi używanych w rzeźniach (do uboju zwierząt) czy pistoletów sygnalizacyjnych oraz harpunów używanych w ratownictwie.

Rozporządzenie o broni palnej szczegółowo określa, które typy broni nie są zakwalifikowane do broni palnej i w związku z tym nie podlegają regulacji oraz jaka broń jest bronią palną. Np. broń ładowana od strony lufy sprzed 1890 r. będąca w posiadaniu osoby prywatnej przed wejściem w życie regulacji jest uznawana za niepodlegającą jego przepisom. Rozporządzenie mówi również o rodzajach broni i wyszczególnia:

- broń dwuręczną lub jednoręczną (pistolety i rewolwery);
- jednostrzałową, jednostrzałową powtarzalną, jednostrzałową półautomatyczną, automatyczną.

Warunki zakupu, posiadania i użycia broni

W Norwegii rozróżnia się pozwolenie na nabycie broni i pozwolenie na posiadanie broni.

Pozwolenie na nabycie broni

Ustawa stwierdza, że każdy, kto chce nabyć broń, jest obowiązany mieć na to pozwolenie od lokalnego komendanta policji, zgodnie z miejscem zamieszkania.

Zgodnie z prawem pozwolenie na nabycie broni może być wydane osobie powyżej 18. roku życia, „godnej zaufania, ze zdrowymi nawykami, która ma wystarczająco racjonalną motywację lub powód aby broń posiadać i nie została uznana za niezdolną do posiadania broni”. Pozwolenie wydaje się na podstawie pisemnego oświadczenia o powodach ubiegania się o pozwolenie na nabycie broni. Istnieją szczególne przypadki, kiedy pozwolenie na nabycie broni może zostać wydane osobie między 16. a 18. rokiem życia, zawsze za pozwoleniem opiekunów prawnych. Rewolwery i pistolety można posiadać od 21. roku życia. Można uzyskać zezwolenie na nabycie tej broni przed ukończeniem 21 lat, jednak trzeba w tym celu mieć pisemną zgodę opiekuna.

Nikt nie może przekazywać broni palnej lub jej elementów osobie pomiędzy 16. a 18. rokiem życia bez zgody właściwego komendanta policji (obowiązuje całkowity zakaz przekazywania i sprzedaży broni palnej osobom poniżej 16. roku życia).

Pozwolenie na nabycie broni jest ważne jeden rok i może być przedłużone na kolejne sześć miesięcy. Na identycznych zasadach konieczne jest pozwolenie na nabycie amunicji, które jest ważne jedynie trzy miesiące. Uzyskane pozwolenia na nabycie broni, elementów broni lub amunicji wysyłane są przez lokalną policję zgodnie z adresem zamieszkania osoby ubiegającej się o pozwolenie.

Sprzedawcy broni, w tym producenci i rusznikarze, mogą przekazać/sprzedać wyłącznie broń lub elementy broni, które są objęte pozwoleniem i po przedstawieniu wymaganych dokumentów przez kupującego. Sprzedający broń są zobowiązani do załączenia kopii pozwolenia klienta wraz z licencją do ewidencji, którą prowadzą, oraz do przekazania jej policji w miejscu prowadzenia swojej działalności.

Pozwolenie na posiadanie broni

Każdy, kto chce posiadać broń palną, jest obowiązany uzyskać zgodę komisarza policji, w formie zezwolenia na broń palną. Może być ono bezterminowe lub terminowe. Obejmuje analogiczne warunki, jak w przypadku pozwolenia na nabycie broni palnej. Posiadacze broni są obowiązani nosić ze sobą pozwolenie na posiadanie broni, jeśli mają ją przy sobie. Zezwolenie od odpowiedniego komendanta policji jest również potrzebne na modyfikację broni lub jej przekazanie.

Bardzo szczegółowe warunki posiadania broni są opisane w rozporządzeniu dotyczącym broni palnej. Obejmuje ono wymagania stawiane osobom fizycznym, prawnym, urzędnikom oraz oficerom organów ścigania i dotyczy warunków użycia broni w przypadkach szczególnych, takich jak: ubój zwierząt, zwalczanie szkodników, polowania na foki, ale także warunki dotyczące ochrony dziedzictwa oraz przechowywania eksponatów kolekcji muzealnych.

Przechowywanie broni palnej

Zgodnie z ustawą o broni palnej, broń palna i amunicja muszą być bezpiecznie zamknięte; sejfy pistoletowe są obowiązkowe dla posiadaczy tego rodzaju broni palnej. Policja może kontrolować sposób przechowywania broni. Ponadto przepisy szczegółowo opisują jak powinna być przechowywana broń – rozbrojona lub w elementach.

Przewożona broń palna powinna być: rozładowana, zabezpieczona przed przypadkowym użyciem lub zagubieniem i zakryta. Nie można nosić broni palnej w miejscach publicznych, chyba że występują do tego uzasadnione powody. Te dwa przepisy odnoszą się również do pistoletów powietrznych i sprężynowych oraz imitacji broni, które mogą być łatwo pomyłone z bronią palną, a także dotyczą broni palnej trwale zneutralizowanej.

Zakazana broń i amunicja

W świetle przepisów nielegalne jest nabywanie i posiadanie broni palnej:

1. używanej jako broń wojenna,
2. broni w pełni automatycznej,
3. broni palnej zamaskowanej jako inne przedmioty,
4. broni półautomatycznej, która może być łatwo przekształcona w broń w pełni automatyczną,
5. pistoletów ogłuszających.

Policja może wydawać zakaz nabywania lub posiadania broni palnej lub rodzajów broni palnej, które są postrzegane jako szczególnie niebezpieczne lub niewłaściwe.

Zakazana amunicja obejmuje: amunicję bojową (przebijającą kamizelkę kuloodporną lub pancerz), amunicję zapalającą oraz wybuchową, z możliwością rozszerzenia jej użycia także w pistoletach i rewolwerach z centralnym zapłonem ogniowym (wyłączając sytuacje użycia sportowego tego typu amunicji).

Sprzedaż i produkcja broni palnej

Każdy, kto w Norwegii chce handlować bronią palną, elementami broni palnej lub amunicją lub ją produkować, jest obowiązany posiadać licencję wydawaną przez właściwe ministerstwo. Licencja może być ograniczona do określonych rodzajów broni palnej i amunicji, a także może podlegać innym warunkom określonym przez właściwą służbę. Lokalne jednostki policji mają stałe, bieżąco aktualizowane rejestry sprzedawców broni i wszelkie zmiany (nowe podmioty, wygaśnięcia licencji) przekazują do centralnego rejestru broni. Sprzedawcy broni nie wolno sprzedawać lub odsprzedać broni klientowi lub innemu sprzedawcy, którzy nie posiadają odpowiednich licencji i pozwoleń. Dostawca broni jest obowiązany poinformować policję gdzie dostarcza broń i przekazać wszystkie informacje na jej temat (model, kaliber, ilość sztuk itp.). Autoryzowani sprzedawcy broni są zobowiązani do prowadzenia stałego, szczegółowego (przepisy wyznaczają zakres informacji) rejestru wszystkich zakupów, sprzedaży, pożyczek itp. broni palnej i części broni palnej, które podlegają kontroli. Sprzedawca obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić policję, jeśli wszedł w posiadanie zakazanej lub niezarejestrowanej broni palnej.

Przepisy karne, sankcje

Każdy, kto świadomie lub poprzez zaniedbanie narusza przepisy zawarte w ustawie o broni palnej, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do trzech miesięcy. Jednak sprawca będzie podlegał grzywnie lub karze do dwóch lat pozbawienia wolności za:

1. naruszenie przepisów ustawy dotyczących zabezpieczenia broni palnej w trakcie jej przewozu,
2. niewłaściwe zabezpieczenie broni palnej i eksponowanie jej w miejscu publicznym bez powodu,
3. za próbę nielegalnego przywozu, sprzedaży, nabycia lub posiadania broni palnej lub amunicji.

Za szczególnie rażące złamanie przepisów ustawy oraz za współudział w takim przestępstwie grozi kara pozbawienia wolności do 4 lat.

Ponadto – zgodnie z Kodeksem cywilnym z 1902 r. – każdy, kto z zamiarem popełnienia przestępstwa kupuje, wytwarza lub przechowuje broń palną, części broni palnej, amunicję lub materiały wybuchowe lub używa specjalnego wyposażenia do produkcji lub używania takich przedmiotów, podlega karze pozbawienia wolności do 6 lat. W szczególnie rażących okolicznościach można nałożyć kary pozbawienia wolności do 10 lat.

VI. Wielka Brytania

Obowiązujące w Wielkiej Brytanii regulacje prawne, zawarte w ustawie o broni palnej z 1968 r., dotyczące kontroli broni palnej należą do najsurowszych na świecie⁵. Według założeń ustawy posiadanie broni palnej bez specjalnego zezwolenia jest nielegalne. Broń palna i pneumatyczna wymagają uzyskania licencji od policji – konieczne jest przedstawienie stosownego uzasadnienia, ze wskazaniem na przyczyny chęci posiadania broni. Samoobrona i chęć posiadania broni nie są wystarczającymi argumentami. Zapewnienie warunków bezpiecznego przechowywania broni jest także uwzględniane przy wydawaniu pozwolenia na broń.

Surowość regulacji prawnych dotyczących legalnego posiadania broni palnej przyczyniła się do tego, że w latach 2008-09 broni palnej użyto jedynie w 0,3% przypadków wszystkich zarejestrowanych przestępstw, co spowodowało śmierć 39 osób – jak wynika z danych statystycznych.

Współczesne zmiany w ustawodawstwie z zakresu dostępu do broni palnej

Współczesne zmiany w ustawodawstwie z zakresu dostępu do broni palnej wynikają z tragedii, które zdarzyły się w Wielkiej Brytanii, oraz zmian, do których w ich wyniku doszło w świadomości społecznej w kontekście dostępu do broni. W większości wypadków tragedie te, w których zginęło kilkanaście osób – w większości dzieci – uzmysłowiły opinii publicznej, że nie można przewidzieć konsekwencji obowiązującej ustawy o broni. Dopiero tragiczne w skutkach wydarzenie zainteresowały opinię społeczną wspomnianą ustawą oraz wyzwoliły inicjatywę jej zmiany. Kwestią o podstawowym znaczeniu są tu wysokie parametry techniczne współczesnej automatycznej broni palnej, którą charakteryzuje duża siła rażenia, co w przypadku ataku na grupę osób powoduje wysoką śmiertelność.

⁵ Opracowano na podstawie: Clare Feikert-Ahalt, *Great Britain, Firearm-Control Legislation and Policy*, (Clare Feikert-Ahalt, *Wielka Brytania, Kontrola broni palnej i polityka ustawodawcza*), The Law Library of Congress (Biblioteka Prawnicza Kongresu), 2013 r.

Masakra w Hungerford i nowelizacja ustawy o broni (1988)

W 1987 r. Michael Ryan zastrzelił 16 osób, w tym także swoją matkę, oraz ranił 14 osób, po czym popełnił samobójstwo. Ryan użył m.in. dwóch półautomatycznych szybkostrzelnych karabinów typu US M1. Do ataku przygotował się sam, posiadał legalnie nabytą broń. Nowelizacja ustawy o broni z 1988 r. została przyjęta bezpośrednio pod wpływem tego wydarzenia. Znowelizowana ustawa zakazuje posiadania szybkostrzelnych, samoładujących się karabinów oraz zmienia zasady wydawania licencji na strzelby typu „pompka” (z samopowtarzalnym systemem ładowania kul), które mają magazynki na więcej niż dwa pociski.

Masakra w Hungerford przyczyniła się do – popieranej przez policję – nowelizacji ustawy oraz spowodowała ściślejszą kontrolę procedury wydawania pozwoleń na broń.

Zapytanie publiczne po wydarzeniach w Dunblane (1996)

Niemal po dziesięciu latach od tragedii w Hungerford doszło do kolejnej w Dunblane w Szkocji w 1996 r. Thomas Hamilton wszedł bez przeszkód do szkoły podstawowej i zastrzelił szesnaścioro dzieci w wieku od czterech do pięciu lat oraz nauczyciela, a następnie popełnił samobójstwo. Zabójca miał ze sobą dwa karabiny i cztery sztuki broni krótkiej. Po tej tragedii wystosowano zapytanie publiczne w tej sprawie. Zapytanie dotyczyło m.in. kwestii, czy użyta broń była legalna.

Nowelizacja ustawy o broni palnej z 1997 r. została przyjęta jako reakcja na opinie panujące w społeczeństwie, że broń palna nie powinna być dostępna dla obywateli. Nowela nie wprowadziła wprawdzie całkowitego zakazu posiadania broni przez obywateli, ale znacznie ograniczyła jej dostępność. Komisja Spraw Wewnętrznych Izby Gmin stwierdziła przy tym, że zgodne z prawem posiadanie broni wiąże się z takimi konsekwencjami, którym zapobiec może jedynie całkowity zakaz korzystania z niej. Tylko taka zmiana bowiem może prowadzić do wzrostu bezpieczeństwa w społeczeństwie.

Jedną z konsekwencji wypadków w Dunblane (1997) była dyskusja o wprowadzeniu corocznych obowiązkowych badań lekarskich osób, które już posiadają pozwolenie na broń. Pomysł nie zyskał akceptacji z powodu działań lobby zbrojeniowego i Brytyjskiego Związku Lekarskiego. Lekarze kwestionowali także założenia prowadzenia tego typu badań; chodziło im o ich własną odpowiedzialność – konsekwencje sytuacji, gdy lekarz wystawi pacjentowi stosowne zaświadczenie, a ten następnego dnia użyje broni wobec ludzi.

Rekompensata

Po ogłoszeniu okresowego zakazu używania broni palnej w 1997 r., rząd ustanowił fundusz w wysokości 150 mln funtów (ok. 750 mln złotych), z którego w okresie między czerwcem 1997 a lutym 1998 wypłacano rekompensaty finansowe dla właścicieli broni palnej. Warunkiem ich przyznania było oddanie broni na przechowanie na posterunkach policji. W ramach programu zdeponowano 162 tys. sztuk broni i 700 ton amunicji.

Ustawa o broni

Znowelizowana ustawa o broni z 1968 r. jest najważniejszym brytyjskim aktem prawnym służącym nadzorowi, kontroli i określaniu zasad posiadania broni palnej. Ustawa była wielokrotnie nowelizowana, znalazła zastosowanie przy orzekaniu w ponad pięćdziesięciu rodzajach przestępstw związanych z posiadaniem broni.

Posiadanie i korzystanie

Ustawa o broni z 1968 roku stwierdza m.in., że nabywanie, posiadanie i korzystanie z broni palnej, broni pneumatycznej oraz amunicji bez uzyskania licencji jest na obszarze Wielkiej Brytanii nielegalne. Osoby, które chcą wejść w posiadanie broni pneumatycznej lub palnej muszą złożyć odpowiedni wniosek do pierwszego oficera komendy policji właściwej dla obszaru, na którym zamieszkują. We wniosku tym muszą wykazać, że mają „poważny powód”, żeby ubiegać się o broń. Określenie „poważny powód” jest „jednym z najistotniejszych i złożonych obszarów przy decyzji o udzieleniu pozwolenia na broń przez oficera policji”. Przywołany powód chęci posiadania broni powinien być prawdziwy i istotny, policja zaś powinna być dociekliwa i dokonać jego sprawdzenia. Oficerowie, którzy wydają licencje na posiadanie broni mogą odwiedzać osoby ubiegające się o nie, by przekonać się, czy wniosek został zgłoszony w dobrej wierze. Ma to służyć zapobieganiu przestępstwom polegającym na podawaniu fałszywego powodu ubiegania się o broń lub podejmowaniu takich starań z myślą o udostępnieniu broni osobom trzecim.

Licencja na broń pneumatyczną

Wniosek o pozwolenie na broń pneumatyczną powinien zawierać:

- wypełniony kwestionariusz opracowany zgodnie z przepisami dotyczącymi broni palnej;
- cztery fotografie typu paszportowego, jedna z nich podpisana przez wnioskodawcę, zaopatrzona wpisem, że jego załączony wizerunek jest prawdziwy;
- oświadczenie wnioskodawcy, że dane zawarte w kwestionariuszu są zgodne z prawdą oraz że wnioskodawca nie zna przyczyn, dla których nie mógłby posiadać broni pneumatycznej.

Wnioski w sprawie broni pneumatycznej mogą być rozpatrywane również przez szefów lokalnej policji, jeśli uznają oni, że posiadanie broni pneumatycznej przez wnioskodawcę nie będzie stanowiło zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego czy pokoju. Pozwolenia na broń pneumatyczną nie mogą być wydane przez szefów lokalnej policji jeśli:

- są przyczyny, które pozwalają sądzić, że wnioskodawca jest na podstawie ustawy o broni z 1968 r. pozbawiony prawa do posiadania broni pneumatycznej lub
- uzasadnienie dotyczące posiadania broni pneumatycznej jest niewystarczające.

Pojęcie „poważny powód” dla posiadania broni pneumatycznej powinno zawierać informacje o zawodzie wnioskodawcy, o dyscyplinie sportu, który uprawia lub rodzaju preferowanej rekreacji czy wreszcie dane o wcześniejszych doświadczeniach strzeleckich.

Licencja na broń palną

Wniosek o pozwolenie (licencję) na broń palną powinien zawierać:

- wypełniony kwestionariusz opracowany zgodnie z przepisami dotyczącymi broni palnej;
- nazwiska i adresy dwóch osób udzielających referencji; powinny one być rezydentami w Wielkiej Brytanii, wyróżniać się nieskazitelnym charakterem i znać osobiście wnioskodawcę przez okres co najmniej dwóch lat;
- cztery fotografie typu paszportowego, jedna podpisana przez osobę ubiegającą się, jedna zaś przez jedną z osób udzielających referencji.

Osoby udzielające referencji powinny być przygotowane na konieczność odpowiedzi na pytania związane z osobą ubiegającą się o licencję, dotyczące szczegółów stanu umysłowego i emocjonalnego osoby składającej wniosek, jej życia prywatnego i stosunku do broni.

Policja posiada bardzo szerokie uprawnienia w tym zakresie. Oficer policji może wydać zezwolenie na broń palną, jeśli będzie przekonany, że osoba ubiegająca się o broń spełnia określone w ustawie warunki oraz że osobie tej można powierzyć broń palną. Wydanie zezwolenia jest możliwe, jeśli oficer policji będzie przekonany, iż w danym przypadku zachodzą przesłanki do posiadania (zakupu) broni lub amunicji oraz że posiadanie broni przez tę osobę nie zagraża bezpieczeństwu publicznemu i pokojowi.

Informacje medyczne do licencji na broń pneumatyczną i palną

Wnioski o licencje na broń pneumatyczną oraz palną rozpatrywane są wraz z wymaganymi przez policję informacjami medycznymi dotyczącymi osób ubiegających się. Policja pyta rutynowo lekarzy o alkoholizm, narkomanię lub zaburzenia osobowości u osób ubiegających się o wydanie licencji na broń. Policja kieruje również pytania do służb socjalnych czy nie widzą przeciwwskazań dla wydania licencji.

W większości przypadków w procedurze przyznawania zezwolenia na broń są brane pod uwagę także informacje medyczne dotyczące ubiegającego się, które wykraczają poza kategorię informacji standardowych. Konieczność wykonania obowiązkowych badań medycznych osób ubiegających się o pozwolenie na broń nie jest ograniczona w czasie do okresu składania wniosku. Policja może zlecić badania medyczne w dowolnym momencie – również w okresie posiadania broni przez osobę, która uzyskała licencję.

Warunki korzystania z pozwolenia na broń palną

W pozwoleniu na broń powinien być uwidoczniony numer seryjny broni oraz ilość amunicji, jaką właściciel może przechowywać, oraz inne istotne szczegóły. Policja ma prawo do kontroli dostępu do broni przez członków rodziny osoby, na którą wystawiono pozwolenie. Informacje o kradzieży broni lub ubytku amunicji muszą być niezwłocznie przekazywane policji.

Szczególną dbałością otacza się miejsce i sposób przechowywania broni, w taki sposób, by osoby niepowołane nie miały do niej dostępu. Pod tym względem w Wielkiej Brytanii obowiązują zaostrzone standardy bezpieczeństwa.

Zwykle pozwolenie na broń jest ważne przez pięć lat. Może ono być jednak wcześniej odebrane, jeżeli jego właściciel:

- zagraża bezpieczeństwu publicznemu i pokojowi;
- nie jest opanowany, łatwo ulega emocjom;
- zachowuje się w sposób świadczący o utracie władz umysłowych;
- jest zbyt osłabiony lub chory, by sprawować pieczę nad bronią;
- stał się osobą objętą zakazem udzielenia zezwolenia na broń na podstawie ustawy o broni palnej;
- w jego przypadku „poważny powód” na posiadanie broni utracił znaczenie.

Od decyzji o odebraniu pozwolenia na broń przysługuje prawo odwołania do Sądu Koronnego (zajmuje się sprawami karnymi w Anglii i Walii) lub do Szeryfa Szkocji.

Całkowitym zakazem ubiegania się o pozwolenie na broń objęte są osoby skazane prawomocnym wyrokiem na karę co najmniej trzech lat pozbawienia wolności. Osoby skazane na karę pozbawienia wolności od trzech miesięcy do mniej niż trzech lat mogą się ubiegać o pozwolenie na broń po upływie pięciu lat od zakończenia odbywania kary.

Podsumowanie

Przedstawione w opracowaniu rozwiązania dotyczące zasad dostępu do broni palnej prezentują zarówno bardziej liberalne podejście w tej kwestii (Czechy), jak i bardziej restrykcyjne (Niemcy, Wielka Brytania). Jak wynika z przedstawionych danych, zgłaszana przez obywatela potrzeba posiadania broni palnej może być potraktowana diametralnie różnie w zależności od kraju jego zamieszkania.

We wszystkich omówionych państwach funkcjonują ustawy określające zasady dostępu obywateli do broni palnej. Różne typy broni zostały w nich podzielone na kategorie, które różnią się mocą rażenia. Pewne kategorie broni palnej są też zakwalifikowane jako niedostępne dla cywilów; mogą się nimi posługiwać jedynie formacje militarne (wojsko, policja, służby specjalne). Ustawy określają wymogi w stosunku do osób ubiegających się o licencję na broń oraz ograniczenia określające sytuacje, gdy organ wydający licencję ma obowiązek odmówić jej wydania.

Ustawy dotyczące dostępu do broni określają minimalny wiek, od którego obywatel może otrzymać licencję na posiadanie broni (w czterech z omówionych państw jest to 18 lat, w pozostałych dwóch – 21 lat). Warunkiem otrzymania licencji jest we wszystkich opisywanych państwach niekaralność, brak uzależnień (Austria, Niemcy, Norwegia), a poza tym – uzyskanie lekarskiego zaświadczenia o braku przeciwwskazań, obejmującego w niektórych krajach informacje o zdrowiu psychicznym. Oceniane są również takie cechy, jak odpowiedzialność (Norwegia) czy wiarygodność (Czechy).

We wszystkich sześciu krajach funkcjonują krajowe rejestry broni – państwowe instytucje odnotowujące każdą sprzedaż i przekazanie broni palnej. Umożliwiają one „śledzenie” losów każdej sztuki broni, zapobiegając w ten sposób jej „zniknięciu” i pojawieniu się następnie w sytuacji naruszenia prawa.

Ważnym elementem przepisów krajowych jest określenie zasad przechowywania broni oraz jej przewożenia. Zwykle dla różnych kategorii broni określone są inne wymogi odnośnie jej przechowywania – w zależności od mocy broni. W grę wchodzi tu np. sejf, specjalna szafa pancerna lub oddzielne pomieszczenie.

Kwestia dostępu obywateli do broni palnej budzi wiele emocji. Ścierają się przy tym dwa całkowicie różne stanowiska. Restrykcyjne – reprezentuje pogląd, że im mniej broni w posiadaniu osób prywatnych, tym mniejsza szansa na jej użycie w celu przestępczym (powód może być bardzo różny – od waśni sąsiedzkiej po atak terrorystyczny). Z kolei podejście liberalne odwołuje się do wolności i odpowiedzialności jednostki. Dostęp do broni palnej – mimo że może nieść ze sobą niebezpieczeństwo nadużyć, których skutki są często w przypadku broni tragiczne – jest dla osób ceniących wolność osobistą wartością, z której nie chcą łatwo zrezygnować. Powstaje pytanie, które z tych rozwiązań zapewnia większe bezpieczeństwo publiczne – stosunkowo łatwy dostęp do legalnej broni (USA, Czechy) czy rozwiązanie restrykcyjne (jak w Polsce czy Niemczech).

Zwolennicy szerokiego i łatwego dostępu do broni przytaczają przykłady sytuacji, gdy udostępnienie broni ograniczyło przestępczość. Twierdzą, że sama świadomość przestępcy, że atakowane przez niego osoby mogą dysponować bronią, działa na niego odstraszaюще. Wskazują przy tym na to, że przestępcy posługują się najczęściej bronią niezarejestrowaną, pochodzącą z nielegalnych źródeł. Zaostrzanie przepisów dotyczących dostępu do broni jest więc – ich zdaniem – działaniem na korzyść przestępców. Przykłady takich sytuacji można znaleźć w publicystyce⁶. Niewielkie miasteczko Kennesaw w Georgii, nałożyło w 1982 r. na każdego

⁶ Przykłady za artykułem Pawła Łepkowskiego „Broń dla każdego”, który ukazał się w „UważamRze” z września 2015 r. <http://www.uwazamrze.pl/artykul/1037899/bron-dla-kazdego>

właściciela domu obowiązek posiadania broni wraz z amunicją. Decyzja ta została wydrwiona przez media, jednak rozwój sytuacji pokazał, że władze miasta miały rację. Przed wprowadzeniem tego nakazu w Kennesaw mieszkało 5242 mieszkańców, a poziom przestępczości był o 10 proc. wyższy niż średnia krajowa. Po 20 latach populacja miasteczka wzrosła ponad czterokrotnie, a poziom przestępczości spadł o ponad 53 proc. Obecnie Kennesaw jest uznawane za miasto bezpieczne.

Stany Zjednoczone zajmują pierwsze miejsce na świecie w statystyce odnośnie liczby broni palnej w rękach osób prywatnych; ma ją 89 na 100 Amerykanów. Dla porównania – w Walii i Anglii na 100 mieszkańców tylko sześciu posiada legalnie jakiś rodzaj broni palnej. Jednak w Ameryce, mimo że 15-krotnie więcej ludzi ma legalny dostęp do broni palnej, na 1 mln Amerykanów przypada statystycznie 2,8 raza więcej ofiar morderstw z użyciem takiej broni niż w Walii i Anglii. Przykład ten pokazuje, że ograniczenie dostępu do broni najbardziej sprzyja ludziom o złych zamiarach, którzy są w stanie zdobyć broń w celach przestępczych niezależnie od przeszkód stawianych im przez obowiązujące prawo.

Perspektywa ataków terrorystycznych z użyciem broni palnej skłoniła Komisję Europejską do opracowania rozwiązań prawnych, które ograniczą możliwość przeprowadzania akcji z użyciem takiej broni skierowanych przeciwko bezpieczeństwu publicznemu. Jedną z takich inicjatyw jest przyjęta w 2017 r. nowelizacja dyrektywy Rady nr 91/477/EWG z 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni. Celem nowelizacji dyrektywy było utrudnienie dostępu do broni palnej, zwiększenie kontroli nad jej obrotem, zacieśnienie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi UE w kwestii kontroli nad obrotem bronią i jej przewozem oraz utrudnienie przywracania do stanu używalności broni pozbawionej cech użytkowych. Nowelizacja ta dostosowuje przepisy unijne do postanowień protokołu ONZ przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu broni palnej i nielegalnemu obrotowi taką bronią. Przewiduje ona stworzenie elektronicznego systemu wymiany między państwami członkowskimi informacji dotyczących m.in. zezwoleń wydanych na transfer broni palnej do innego państwa członkowskiego, a także przypadków odmowy wydania zezwolenia na nabycie i posiadanie broni palnej.

W Komisji Europejskiej dominuje obecnie tendencja do ograniczania dostępności broni dla obywateli. Państwa członkowskie mają tu jednak swobodę decydowania o konkretnych rozwiązaniach i np. Czesi nie rezygnują ze swojego liberalnego podejścia do umożliwienia obywatelom zakupu broni, uznając, że chęć posiadania broni (innej niż do celów strzelania sportowego i myślistwa) to przede wszystkim kwestia osobistego bezpieczeństwa, którego zapewnienia nie wolno obywatelom odmawiać.

Głównym argumentem przeciwników szerszego dostępu do broni jest przewidywany przez nich wzrost przestępczości. Przywołują oni pokazywane przez media masakry w Stanach Zjednoczonych przekonując przy tym, że liberalizacja rynku broni spowoduje wzrost tego typu przestępczości w Europie. Z kolei zwolennicy szerszego dostępu obywateli do broni palnej argumentują, że w krajach, gdzie ten dostęp jest stosunkowo łatwy, ilość groźnych przestępstw z użyciem broni palnej jest niższa, bo przestępcy muszą uwzględnić ewentualność napotkania na swojej drodze osoby uzbrojonej, gotowej się bronić.

Tabela 3. Zasady udzielania pozwoleń na posiadanie broni w wybranych krajach Europy*

Kraj	Minimalny wiek	Powody ubiegania się o licencję na broń	Wymagania dotyczące karalności, postawy moralnej itp.	Wymagania zdrowotne	Szkolenie/ testy	Inne wymagania
Austria	21 lat; 18 lat dla myśliwych	Konieczne uzasadnienie potrzeby posiadania broni. Licencję na noszenie broni wydaje się tylko tym osobom, które są w stanie wykazać, że są narażone na szczególne niebezpieczeństwo	§8 ustawy wylicza szereg sytuacji, które dyskwalifikują ubiegającego się o licencję na broń. Są to m.in. skazanie za użycie przemocy, za przemyt w zorganizowanej grupie, uzależnienie od narkotyków lub alkoholu.	Zaświadczenie od psychologa	Nie	Bezpieczne przechowywanie broni
Czechy	18 lat; 16 lat dla myśliwych i strzelców sportowych	Nie jest konieczne uzasadnienie przyczyny chęci posiadania broni palnej; każdy obywatel ma prawo mieć taką broń	Wymagana niekaralność	Badania lekarskie u lekarza rodzinnego; w razie wątpliwości badania dodatkowe u specjalisty	Test strzelecki	Zakaz noszenia broni w określonych miejscach (np. demonstracje)
Niemcy	18 lat – ogólnie; 14-18 lat szkolenie lub praca pod nadzorem; 21 lat – strzelectwo	Licencjonowani myśliwi, strzelcy długodystansowi, członkowie towarzystw strzeleckich, osoby zagrożone, kolekcjonerzy, eksperci, producenci, sprzedawcy, firmy ochroniarskie	Brak przeszłości kryminalnej, brak udziału w grupie przestępczej lub terrorystycznej, brak uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa	Brak uzależnienia, choroby psychicznej lub innych ograniczeń umysłowych, ocena psychiatryczna dla osób poniżej 25. roku życia	Znajomość działania broni oraz przepisów prawa dotyczących broni	Minimum pięcioletni pobyt stały w Niemczech; bezpieczne przechowywanie broni i amunicji
Norwegia	21 lat w przypadku posiadania rewolwerów, pistoletów oraz ich części, 18 lat dla innych rodzajów broni, 16-18 jeśli broń przechowywana jest przez opiekuna lub innego posiadacza pozwolenia na broń	„Uzasadniona potrzeba”		Brak nałogów, odpowiedzialność	Aktywne członkostwo w legalnych grupach strzeleckich lub zdanie testów dla osób w wieku 16-18 lat, które chcą nabyć strzelbę lub karabin	Zgoda policji, bezpieczne przechowywanie

Wielka Brytania	18 lat	„Poważny powód” posiadania broni (np. zawód, sport, rekreacja, likwidacja szkodników), uzasadniona obrona własna	Brak zgody z uwagi na wyrok skazujący w wymiarze powyżej trzech lat więzienia lub pobyt w areszcie tymczasowym, osoby skazane od trzech miesięcy do trzech lat nie mogą posiadać broni przez pięć lat od dnia zwolnienia	Brak przeciwwskazań ze względu na zdrowie psychiczne, sytuację domową i stosunek do broni, dostęp do pełnej dokumentacji medycznej przez wydającego zezwolenie, posiadanie broni przez członków rodziny lub partnerów niespełniających wymagań zdrowotnych może być przyczyną odmowy wydania zezwolenia	Spełnienie standardów przechowywania
-----------------	--------	--	--	---	--------------------------------------

* Dane pochodzą z opracowania Firearms-Control Legislation and Policy, Comparative Analysis, The Law Library of Congress, 2013, <https://www.loc.gov/law/help/firearms-control/comparative.php>, z wyjątkiem opisu sytuacji w Austrii i Czechach.

Źródła opracowania:

Le site officiel de l'administration française – <https://www.service-public.fr/>
Raport Biblioteki Prawniczej Kongresu (The Law Library of Congress), *Firearms-Control Legislation and Policy*
– <https://loc.gov/law/help/firearms-control/index.php>
<http://siedzewczechach.blogspot.com/2016/10/bron-w-czechach.html>
<http://waffen-welt.de/archive/index.php/t-7725.html>
https://en.wikipedia.org/wiki/Gun_laws_in_the_Czech_Republic
<http://wmasg.pl/board/topic/78357-przepisy-dot-broni-u-naszyc-sasiadow/>
[https://de.wikipedia.org/wiki/Waffengesetz_\(Deutschland\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Waffengesetz_(Deutschland))
https://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/
<http://www.waffengesetz.co.at/cms/index.php/das-neue-waffengesetz>
<http://www.land-oberoesterreich.gv.at/16495.htm>
https://de.wikipedia.org/wiki/Waffengesetz_1996

